

POSVET S PREDSTAVNIKI KS

O komunalni skupnosti in financiranju KS

19. oktobra so se na posvetu, pripravili so ga občinski izvršni svet, sindikalni svet in OK SZDL, zbrali predsedniki skupščin in tajniki krajevnih skupnosti. Razprava je tekla o osnutku samoupravnega sporazuma o ustanovitvi ene komunalne skupnosti v Ljubljani ter o financiranju krajevnih skupnosti.

Razprava o osnutku samoupravnega sporazuma je podaljšana do konca meseca oktobra. Prve poglobljene razprave so bile že na občinskem sindikalnem svetu, v občinski komunalni skupnosti, prav sedaj pa tečejo v združenem delu in KS.

Prve ugotovitve iz razprave postavljajo v prvi plan osnovno vprašanje, kako s takšno organiziranostjo tudi v bodoče enakopravno zagotavljati razreševanje osnovnih komunalnih vprašanj tako v mestnih, primestnih in vasiških krajevnih skupnostih kot navsezadnje tudi solidarnostno vprašanje v okviru petih ljubljanskih občin. Ta ugotovitve oziroma bojazen izhajajo iz sedanjih razmeroma velikih razlik med komunalno opremljenostjo mestnih in predvsem vasiških krajevnih skupnosti. Prav v sled-

njih krajevnih skupnostih je precej odprtih in perečih ter življenjsko pomembnih problemov komunalne opremljenosti.

Na sami razpravi se sicer ne pojavlja dilema ena ali več krajevnih skupnosti, pač pa vprašanje enotnega oblikovanja takšnih programov, ki bodo tudi v praksi našli odgovor na zgoraj omenjeno ključno vprašanje. Po zaključku razprave bosta predsedstvi OK SZDL in OSZSS oblikovali enotno stališče do pripomb iz razprave.

Zanimivo je, da se tudi ob vprašanih nadaljnega financiranja krajevnih skupnosti upravičeno postavljajo vprašanja o enotnem pristopu financiranja za vse krajevske skupnosti v Ljubljani, upoštevajo predvsem večje potrebe manj razvitih krajevnih skupnosti (primestne in vasiške).

Z ozirom na dogovorjeno družbeno porabo pa bo v prihodnje potrebno več pozornosti nameniti tudi dejstvu, da gospodarjenje v KS ostaja v dogovorjenih okvirih, kar pomeni razreševanje svojih potreb v mejah s kriterijem opredeljenih sredstev za letošnje in drugo leto.

MLADINSKI POZDRAV

GORENJI TREBUŠI

Od elektrike do (trajnega) prijateljstva

Precej mladih iz naše občine se spominja partizanske Gorenje Trebuše. Pred osmimi leti so tam preživljali brigadirski dni. Trebušarji in Trebušarke so občudovali in enkratno sprejeli za delo vnete mladince, ki so prišli v to povprečno 444 metrov nad morjem razloženo naselje kopat jame za električne drogeve. V Trebuši so se takrat svetile le luči, ki jih je napajala šibka elektrika domačih elektrarn, ponekod pa le plinske luči in petrolejke. Šele 1977. leta je v to vas, v katero je moč priti po 66 let stari cesti iz Dolenje Trebuše ter 50 let stari cesti iz vasi Vojsko, pritekla elektrika.

Kot so lahko slišali med obiskom v tej vasi člani OO ZSMS PLUTALA, pa je ta pomembna pridobitev vstopila v kraj s 15 zaselki najmanj dvajset let prepozno. Mladi so že našli svoje nove domove v Novi Gorici, Tolminu in drugih prikladnejših krajih. Ob petkih se občasno sicer vračajo domov. Zal pa so bencinski boni tudi njim zredčili potovanja v domači kraj. Zato se število krajanov močno krči, je med drugim povedal tajnik krajevske skupnosti Franc Podgornik. Dodal je tudi, da se že mnogokrat zgodi, da s krsto odnesejo iz hiše tudi varovalke električnega števca.

Mlade iz Plutala je zanimalo, kakšne so možnosti, da bi spet zaživelo to nekdanj močno žebljarsko, suharobarsko, sadjarsko in živinorejsko naselje na sončnih slemenih, ravninah ali pomolih.

Pa tudi naselje, v katerem je bil 20. decembra 1943. leta ustanovljen IX. korpus.

Upali so, da bo dobilo v obratu tolminskega Metalflexa delo vsaj 30 domačinov. Pa jih prejema osebni dohodek le eno tretjino pričakovanega števila. To je premalo, da bi lahko zavelo v kraju optimistično vzdušje.

Trebušani so o bridki usodi kraja pripovedovali tudi med slavnostmi ob ustanovitvi oddelka za zaščito naroda, za oblast IX. korpusa NOV in POS najvišjim predstavnikom skupščinskega in političnega življenja SR Slovenije.

Morda pa le ni prav, da ne upoštevajo bolj želja organiziranih skupin, kot so bili mladinci in mladinke iz

Mladinci in mladinke iz Plutala so se zbrali za spominski posnetek, z nekaterimi domačini, pred zgradbo, pred katero je bil 20. decembra 1943. leta ustanovljen IX. korpus.

Plutala, da bi se spoznali z njimi in navezali tesnejše stike. Prav bi bilo, da bi si mlajši krajanji, ki so sicer popravljali most nad Trebuščico, le vzeli saj urico časa in z gosti izluščili smeri stalnejšega sodelovanja med mladimi iz viške občine ter njenimi organizacijami združenega dela in Trebušarji. Znanstva je potrebno ob vsaki priložnosti krepiti in bogatiti!

NAŠ POGOVOR S PEPKO OPREŠNIK

Delo povzdigne človeka

Pepce Oprešnik, dolgoletne družbenopolitične delavke v naši občini najbrž ni potrebno posebej predstavljati.

Poznajo jo mnogi, tako v krajevnih skupnostih, organizacijah združenega dela, delegati družbenopolitične skupnosti, prosvetni delavci in vzgojitelji, kmečke žene...

Skozi več kot dvajsetletno delovanje je tu med nami opravljala odgovorne zadolžitve od aktivistke v krajevni skupnosti Milan Česnik, kjer živi, do članice predsedstva in podpredsednice OK SZDL, članice nekdanjega občinskega komiteja ZKS, predsednice družbenopolitičnega zbora prvega sklica delegatske skupščine do podpredsednice občinske zveze prijateljev mladine, predsednice skupščinske komisije za volitve in imenovanja, pa najbrže bi kakšno zadolžitve, ki jo je poleg teh z veliko mero skrbnosti in zavzetosti opravljala, še izpustili. Sicer ni bil naš namen, da naštevamo funkcije zaradi funkcij, pač pa, da skozi to paleto njenih zadolžitvev spregovorimo o tisti zadolžitvi, ki jo je tovarišica Pepca sprejela pred dvajsetimi leti in z njo zaorala ledino v razreševanju vprašanj žene, družine in družbe, o zadolžitvi, ki jo je opravljala s srcem in tankočutnim posluhom.

KDAJ JE BILA PRAVZAPRAV V NAŠI OBČINI USTANOVljena KONFERENCA ZA DRUŽBENO AKTIVNOST ŽENSK?

»Mineva natanko dvajset let. Takrat sem bila tudi izvoljena za predsednico in naloge, ki jih je imela ta konferenca, niso bile enostavne. Glavni poudarek je bil usmerjen k cilju, da se ženska enakopravno uveljavi v družbenem in strokovnem življenju, ob tem pa seveda družba poskrbi za njeno razbremenitev. V mislih imam predvsem takrat slabe pogoje otroškega varstva.«

KAKŠNO JE BILO STANJE NA TEM PODROČJU?

»Leta 1963 je bilo na območju občine skupno pet vzgojno varstvenih organizacij v mestnem de-

lu in en oddelek za 16 otrok na podeželju – v Velikih Laščah. Zmogljivosti so bile za 380 otrok, v varstvo pa je bilo vključenih 514 otrok. Ta podatek pove, da so bile razmere povsem nemogoče in potrebe strahovite. Zajetih je bilo le deset odstotkov otrok.«

KONFERENCA SE JE KASNEJE PREIMEVALA, KAJNE?

»Hitro razvoj naše družbe in gospodarske potrebe so nudili velike možnosti zaposlitve. Odstotek zaposlenih žena se je naglo večal. Zaradi razrešljivosti tega osnovnega problema je tudi vloga konference postala drugačna. V ospredju so bila vprašanja vloge žene in družine v družbi. To delovanje je bilo osredotočeno na probleme zaposlene žene, njenega izobraževanja, usposabljanja in družbene skrbi za družino. Zatorej ni naključje, da se je konferenca preimenovala v svet za družbeno aktivnost žensk.«

AKTIVNOSTI TEGA SVETA V NAŠI OBČINI NISO BILE SAMO DEKLARATIVNE V SMISLU SESTANKOVANJA IN LEPIH BESED, AMPAK JE TA SVET VODIL TUDI NEKAJ POVSEM KONKRETNIH AKCIJ!

»Naše načelo je bilo – poleg besed tudi dejanja. Svet je dal pobudo in bil nato tudi skupaj z VVZ Malči Belič organizator konkretne akcije za izgradnjo prepotrebne vrta – ta vrtec z imenom Zarja že vrsto let stoji na Tbilisijski ulici.«

KAKO STE PRISTOPILI?

Večkrat smo se o tej pobudi pogovarjali s predstavniki tistih delovnih organizacij, kjer so bili zaposleni ljudje z tega okoliša z namenom, da se dogovorimo o prispevkih teh delovnih organizacij. Odziv je preselil naša pričakovanja, sodoben vrtec je bil kmalu zgrajen in s tem je bilo manj problemov otroškega varstva.«

PA VARSTVENE DRUŽINE!

»Ob vseh teh razpravah je padla tudi pobuda o varstvenih družinah. Resno smo zgrabili v svetu

Prisrčno je bilo snidenje po štiridesetih letih.

SREČANJE V DOBRNIČU

Kot pred 40 leti

Bilo je kot pred štiridesetimi leti. Domačini so nadvse prisrčno sprejeli preživele delegatke I. kongresa Slovenske protifašistične ženske zveze, ki je bil v tem dolenskem kraju 16. in 17. oktobra 1943. Prišle so tudi sedanje družbenopolitične delavke iz vse Slovenije, da bi skupaj z delegatkami ustanovnega kongresa slovenskih aktivistk proslavile ta jubilej.

»Po skoraj štiridesetih letih svobode nas je srečanje v Dobrniču globoko presunilo. Spet so oživel spomini na tiste hude, a lepe čase, ko je še nekaj veljalo pravo prijateljstvo, tovarištvo in poštenje. Ko so Dobrničani in drugi kmetje širom Slovenije delili s partizansko vojsko poslednji košček kruha in ko zanj nihče ni pričakoval plačila,« je zapisala v spominski knjigo ena izmed delegat prvega kongresa.

Štirideset let pomeni veliko v človekovem življenju, v razvoju družbe, pa tudi za uresničevanje idej, stališč, sklepov, ki so se tedaj porajali. O tem je na proslavi v Dobrniču spregovorila podpredsednica Republiške konference SZDL Tilka Blaha in dejala: »Po zmagi so se ženske zavestno opredelile za nadaljnjo ekonomsko, družbeno, politično in kulturno delovanje kot edino pot za polno enakopravno življenje v socialistični samoupravni družbi. Zdaj je med zaposlenimi v Sloveniji že kar okoli 46 odstotkov žensk.«

Slavnosti v Dobrniču se je udeležilo 82 od 157 še živečih delegatk I. kongresa Slovenske protifašistične ženske zveze. Med njimi je bila tudi naša občanka ANICA LIST. V času NOB je živela v Trebnjem, kjer je delala kot aktivist-

ka OF in bila tako izbrana za delegatko na I. kongresu slovenskih protifašistk. Zdaj živi v Ljubljani, v naši občini.

»Pretrsljivo, lépo je to današnje srečanje,« je povedala. »Mnoge smo se spet srečale šele danes, po štiridesetih letih. Srečne smo, ker so nas Dobrničani sprejeli tudi danes tako prisrčno kot tedaj. Z mnogimi, mlajšimi, pa sem se sreča-

Anica List

la prvič šele danes. Lepa so taka snidenja. Ne le zaradi spominov, tudi zato ker izmenjamo svoje misli, se dogovorimo za kaj novega.«

Aktivisti Ljubljane so se ob štiridesetletnici I. kongresa SPZZ spomnili tudi prve predsednice te organizacije, Angele Ocepove. Na ljubljanskih žalah so na njen grob položili venec. Ljubljancem pa so štiridesetletnico prvega shoda slovenskih protifašistk proslavile tudi v soboto, 22. oktobra v Cankarjevem domu, kjer jim je zapel Partizanski pevski zbor.

SONJA TRAMŠEK

in danes se lahko pohvalimo z 18 varstvenimi družinami, ki vključujejo 101 otroka do treh let. Dokazali smo pravzaprav, da se s široko družbeno akcijo tudi ob resnih materialnih težavah družbe najdejo rešitve.«

POTREBNO JE RAZUMEVANJE, KAJNE?

»Da so rezultati tu, je treba povedati, da je bilo storjenih veliko korakov tako v združenem delu kot tudi v družbenih in družbenopolitičnih organizacijah.«

ZANIMIVO BI BILO ZAPISATI PODATEK, KAKO VELIK JE BIL KORAK V OTROŠKEM VARSTVU?

»Pri sebi imam podatek, da je danes v organizirano varstvo v VVO vključenih 3538 otrok, od pred 20 let nazaj, ko je bil en sam oddelek na podeželju beležimo danes 8 VVO v podeželskih KS. Skupno pa je zajeto 44,3 odstotka otrok.«

SVET SE NI POSVEČAL SAMO TEJ PROBLEMATIKI, NJEGOVO DELO JE BILO PEŠTRO IN RAZVEJANO!

»V vseh teh letih smo organizirali več tematskih konferenc namenjenih aktualnim vprašanjem sodobne žene in družinske problematike. Naj našte-

GA ZBORA, MED DELEGATI JE BILO IN JE TUDI VELIKO ŽENSK!

»V prvem delegatskem sklicu smo orali ledino, bile so to odgovorne in zahtevne dolžnosti, dosigli smo kvaliteten premik. V ta sistem smo vključili precej žensk in tudi po njihovi zaslugi »se marsikaj premakne«. Zavedati pa se moramo, da je ta sistem živ in da ga je zatorej potrebno dograjevati.«

KAJ BI SE DEJALI O DANAŠNJI VLOGI ŽENSK?

»Ne smemo pozabiti, da imamo mnoge žene v krajevnih skupnostih, ki se ne vidijo na vodilnih položajih, vendar s svojim marljivim delom mnogo pripomorejo k razvoju kraja. Vsem tem ženam in dekletom velja moja iskrena zahvala, brez njih bi tudi mnoge naše ženske, družinska in družbena vprašanja ne bila tako uspešno razrešena.«

NADVSE AKTIVNA STE TUDI V VRSTAH ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE!

»Vrsto let že delujem v tej organizaciji. Izpostavila bi predvsem letovanja. Leta 1964 smo kupili v Pacugu to bazo, prenesli vanjo hišice iz Rovinja in omogočili letovanje našim otrokom. Poglejte, samo letos je bilo tu 650 predšolskih, otrok, 815 otrok je bilo v šoli v naravi in 605 na letovanjih. Čeprav letovišče ni sodobno urejeno, imamo zadoščenje in zadovoljstvo, da se toliko otrok sreča v Pacugu po dostopni ceni. Razmišljamo, da bi dobo letovanja od 14 dni skrajšali na deset in s tem omogočili radosti morja večjemu številu otrok.«

VSE TE AKTIVNOSTI TAKO ZAVZETO OPRAVLJATE PRAVZAPRAV KOT UPOKOJENKA!

»Ko sem bila mlada sem, hotela biti učiteljica, kasneje sem bila prva poklicna svetovalka v državi, z mladimi in njihovimi problemi se srečujem domala vse življenje. Po upokojitvi me je vodilo spoznanje, da je ogromno vprašanj odprtih, pa vendar rešljivih, zato sem se jim posvetila in skušala tako po svojih močeh kar največ doprinesiti družbi.«

IN KAKŠNO JE ŽIVLJENJSKO VODILO NAŠE PEPCE, KI SE JE AKTIVISTIČNEMU DELU V OF ZAPISALA ŽE V ZAČETKU VOJNE IN BILA 1945. LETA V KOVORJU PRI TRŽIČU SEKRETARKA NARODNEGA ODBORA OF?

»Nič posebnega. Veste, delo povzdigne človeka, rada sem med ljudmi in z ljudmi, vedno se najde delo, četudi si v pokoju.«

JANJA DOMITROVIČ

PEPCA OPREŠNIK

jem samo nekaj naslovov teh razprav, ki so vse naletete na velik odziv: Ženska v združenem delu, Vloga in pomen socialnega delavca v združenem delu, Rekreativje v združenem delu, Družbena skrb za otroka in družino v KS, Vloga kmečke ženske v družbenopolitičnem in družbenem delu... V vse te obravnave pa je svet pritegnil tudi strokovne institucije, poleg SZDL pa v veliki meri tudi sindikate. Svet se je zaradi razširitve problematike preimenoval v svet za vprašanja družbeno političnega in družbenoekonomskega položaja žensk.«

TOVARIŠICA PEPCA, BILI STE TUDI PREDSEDNICA DRUŽBENOPOLITIČNE-